

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МОВИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Французька мова і література, англійська мова»

Спеціальність В11 Філологія

Спеціалізація В11.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія мови
Викладач (і)	Смушак Тетяна Володимирівна
Контактний телефон викладача	099 230 22 46
E-mail викладача	tetiana.smushak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	згідно з розкладом консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія мови» викладається на третьому році навчання для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька. Основними організаційними формами навчання є лекційні та практичні заняття. Лекції покликані підвищити інтерес студентів до глибшого самостійного вивчення питань дисципліни. Практичні заняття закріплюють та удосконалюють знання про основні проблеми з історії виникнення, розвитку та становлення французької мови.

Методи навчання: Інтерактивна лекція, презентація, пояснення, бесіда, метод індивідуальних завдань, дослідницький та пошуковий методи, метод аналізу та синтезу, самостійна робота.

Методи контролю: Усне/письмове опитування, тестовий контроль знань, перевірка виконання індивідуального завдання (написання та презентація реферату). Екзамен.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є забезпечити здобувачів вищої освіти системою знань про історичні перетворення французької мови як безперервного процесу змін мовної системи під впливом внутрішньомовних та екстралінгвістичних факторів.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- усвідомлення місця «Історії мови» в структурі філологічної науки;
- вивчення основних теорій походження та становлення французької мови;
- вивчення особливостей фонології і фонетичних процесів на всіх етапах розвитку французької мови;
- аналіз граматичної структури мови від давнини до її сучасного етапу;
- розгляд еволюції лексичної системи мови, стилістичного розшарування лексики, синтаксичної структури словосполучення і речення;
- простеження впливу екстралінгвістичних факторів на діахронічні зміни в системі французької мови;
- набуття вмінь аналізувати та характеризувати мовні явища з урахуванням історичних і лінгвістичних процесів, що їх спричинили;

- формування вмінь вільно користуватися спеціальною термінологією науки «Історія мови»;
- набуття вмінь проводити дослідження, які стосуються походження та тенденцій історичного розвитку французької мови;
- формування вмінь застосовувати здобуті знання у професійній діяльності, зокрема для організації ефективної міжкультурної комунікації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3 Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК 8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та / або прикладних дослідженнях у галузі філології.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні заняття	10

самостійна робота	60
-------------------	----

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
5	035 Філологія	3	О

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Introduction à l'étude théorique de l'histoire de la langue française.	2		6
Тема 2. Les origines du français.	2		6
Тема 3. Le gallo-roman (V-VIII ss.).	2	2	6
Тема 4. L'ancien français (IX-XIIIss.).	2	2	6
Тема 5. Premiers monuments littéraires de la langue française.	2		6
Тема 6. Le moyen français (XIV-XV ss.).	2	2	6
Тема 7. Le français au XVI siècle.	2	2	6
Тема 8. Le français moderne (XVII-XVIII ss.).	2	2	6
Тема 9. Codification de la norme littéraire du français.	2		6
Тема 10. Le français contemporain (XIX-XXI ss.).	2		6
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання дисципліни відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, що регламентовані в університеті: «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polo
---	---

	<p>zhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf?_gl=1*105yppm*_ga*MTQ3NjUxNzQ0MC4xNTczOTg1NjI4*_ga_B6J5G9CVS8*MTcyNDIyMDQ0MC4zNS4xLjE3MjQyMjA2MzkuMC4wLjA.;</p> <p>«Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf?_gl=1*1yxalu1*_ga*MTQ3NjUxNzQ0MC4xNTczOTg1NjI4*_ga_B6J5G9CVS8*MTcyNDIyMDQ0MC4zNS4xLjE3MjQyMjA0NjEuMC4wLjA.</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за вивчення дисципліни, становить 100 балів, яка є сумою балів за контроль на практичних заняттях (45 балів), оцінювання індивідуальної роботи (5 балів), виконання екзаменаційних завдань (50 балів).</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Індивідуальна робота: написання та презентація короткого реферату на одну із запропонованих тем (<i>напр.</i> “Розвиток граматичної системи старофранцузької мови в контексті основних історичних і мовних процесів доби Середньовіччя у Франції”).</p> <p>Рекомендований обсяг - 10 сторінок. Презентація - 5-7 хв.</p> <p>Оцінювання:</p> <p>«відмінно» (5) здобувач освіти продемонстрував глибокі знання теми, оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати, формулювати висновки; грамотно представляти результати виконаної роботи;</p> <p>«добре» (4) здобувач освіти продемонстрував добрі знання теми; оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати їх, формулювати висновки; роботу виконав та представив грамотно;</p> <p>«задовільно» (3) здобувач освіти показав достатні знання теми; в основному оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати їх, формулювати висновки, однак допускає порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності; допускає помилки в оформленні та представленні роботи;</p> <p>«незадовільно» (2) здобувач освіти проявив повне незнання теми, реферат не оформлено і не представлено відповідно до вимог.</p> <p>Максимальний бал – 5.</p> <p>Підсумковий контроль (екзамен):</p> <p>Тестові завдання: тест складається з 50 завдань, виконання яких демонструє рівень знань, здобутих здобувачами вищої освіти під час лекційних, практичних занять та самостійної підготовки. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал.</p> <p>Максимальний бал – 50.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Усне/письмове опитування:</p>

	<p>«відмінно» (5) здобувач освіти отримує за вичерпну відповідь за умови її оформлення відповідно до норм усного/писемного французького мовлення, використання відповідної термінології.</p> <p>«добре» (4) – за повну відповідь, що характеризується використанням відповідної термінології, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок.</p> <p>«задовільно» (3) – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок, задовільне використання відповідної термінології.</p> <p>«незадовільно» (2) – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, що унеможливають розуміння змісту висловленого.</p> <p>Передбачено проходження тестування до кожної теми практичного заняття.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти не допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру сумарно він набрав менше ніж 25 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована.

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Дисципліна викладається французькою мовою.</p> <p>Здобувач освіти повинен добросовісно готуватися до всіх видів контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>Порушення академічної доброчесності регламентується Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf.</p> <p>Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylya-stefanyka.pdf.</p> <p>Порядок перезарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylya-stefanyka.pdf.</p>

Здобувачі освіти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти екзамен за відомістю № 2.

Здобувач освіти, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до **Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін** (кредитів ECTS) в умовах ECTS https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystryplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf?_gl=1*19w0vn6*_ga*MTQ або відраховується з навчального закладу.

На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі в процесі підготовки до практичних занять та при виконанні тестових завдань.

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням:

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf> .

Після вивчення дисципліни студенти мають можливість оцінити якість її викладання у Системі дистанційного навчання за допомогою окремого елемента «Опитування».

8. Рекомендована література

1. Кость Г.М., Сулим О.І. Французька мова. Лінгвокраїнознавчий аспект = Le français. L'aspect linguoculturel : навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. І.Франка, 2013. 210 с.
2. Мова як система: навч. посібник / відп. ред. док. філол. наук, проф. В. А. Глущенко. Рек. МОН. К. : ЦУЛ, 2011. 132 с.
3. Морошкіна Г. Ф. "La langue et la civilisation française à travers des siècles" : Історія французької мови : навч. посібник. Вінниця : Нова Книга, 2011. 320 с.
4. Попович М. М. Історія граматики французької мови : підручник. Чернівці: Видавничий дім "Букрек", 2014. 317 с.
5. Polzin-Haumann C., Schweickard W. Manuel de linguistique française. Berlin/Boston : Walter de Gruyter GmbH, 2015. 729 p.
6. Solomarska O. Dialectologie française : manuel. К. : Universite de Kyiv, 2013. 127 p.
7. Stanislav Olga. Histoire de la langue française : manuel. Loutsk : Centre d'édition et de polygraphie «Veja-Drouk», 2021. 68 p.
<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/20247>

Смушак Тетяна Володимирівна
(кандидат філологічних наук, доцент кафедри французької філології)